ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 19.6.2024
COM(2024) 606 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Εσθονίας

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 606 final}

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Εσθονίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου[1], και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[2], με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, η οποία συνεπάγεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη και στην υλοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, ιδίως για να προωθήσει την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και να καταστήσει τις οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της

[1] ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj

[2] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

εδαφικής συνοχής εντός της ΕΕ και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

(2) Ο κανονισμός REPowerEU[3], που εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στη σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της ΕΕ από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Με τον τρόπο αυτόν θα βοηθήσει να επιτευχθεί ενεργειακή ασφάλεια και να διαφοροποιηθεί ο ενεργειακός εφοδιασμός της ΕΕ, ενώ παράλληλα θα αυξήσει την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Η Εσθονία πρόσθεσε ένα νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στο οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU.

(3) Στις 16 Μαρτίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030»[4] με σκοπό την τεκμηρίωση των αποφάσεων πολιτικής και τη δημιουργία συνθηκών-πλαισίου για την ενίσχυση της ανάπτυξης. Η ανακοίνωση πλαισιώνει την ανταγωνιστικότητα με βάση εννέα αλληλοενισχυόμενους κινητήριους μοχλούς. Μεταξύ αυτών των κινητήριων μοχλών, η πρόσβαση σε ιδιωτικά κεφάλαια, η έρευνα και η καινοτομία, η εκπαίδευση και οι δεξιότητες, καθώς και η ενιαία αγορά, αναδεικνύονται ως πρωταρχικές προτεραιότητες πολιτικής για μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, ώστε να αντιμετωπιστούν οι σημερινές προκλήσεις παραγωγικότητας και να ενισχυθεί η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και των κρατών μελών της. Σε συνέχεια της εν λόγω ανακοίνωσης, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 14 Φεβρουαρίου 2024, την ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά και την ανταγωνιστικότητα[5]. Η έκθεση αναλύει τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και τις προκλήσεις της ευρωπαϊκής ενιαίας αγοράς, παρακολουθώντας τις ετήσιες εξελίξεις βάσει των εννέα κινητήριων μοχλών ανταγωνιστικότητας που καθορίστηκαν.

(4) Στις 21 Νοεμβρίου 2023, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2024[6], η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2024 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στις 22 Μαρτίου 2024, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της έρευνας με βάση τις τέσσερις παραμέτρους της ανταγωνιστικής βιωσιμότητας. Στις 21 Νοεμβρίου 2023, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2024, στην οποία η Εσθονία δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών που μπορεί να αντιμετωπίζουν ή ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ανισορροπίες και για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2024 της Εσθονίας. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, η οποία εκδόθηκε από το Συμβούλιο στις 12 Απριλίου 2024, καθώς και την πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2024 όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού

---

3 Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 11 Μαρτίου 2024.

(5) Στις 30 Απριλίου 2024, τέθηκε σε ισχύ το νέο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Το πλαίσιο περιλαμβάνει τον νέο κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου. Περιλαμβάνει επίσης τον τροποποιημένο κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 για την εφαρμογή της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος, καθώς και την τροποποιημένη οδηγία 2011/85/ΕΕ σχετικά με τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών[7]. Οι στόχοι του νέου πλαισίου είναι η βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους και η βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη μέσω σταδιακής δημοσιονομικής εξυγίανσης, καθώς και μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Προωθεί την εθνική ανάληψη ευθύνης και επικεντρώνεται περισσότερο σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο, σε συνδυασμό με πιο αποτελεσματική και πιο συνεκτική επιβολή. Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να υποβάλει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο. Τα εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια περιλαμβάνουν τις δημοσιονομικές, μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές δεσμεύσεις ενός κράτους μέλους και καλύπτουν χρονικό ορίζοντα προγραμματισμού τεσσάρων ή πέντε ετών ανάλογα με την κανονική διάρκεια της εθνικής κοινοβουλευτικής περιόδου. Η πορεία των καθαρών δαπανών[8] στα εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια θα πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για θέση ή διατήρηση του χρέους της γενικής κυβέρνησης σε αξιόπιστα καθοδική πορεία το αργότερο έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής ή για διατήρησή του σε συνετά επίπεδα κάτω από το 60 % του ΑΕΠ, καθώς και για μείωση και/ή διατήρηση του δημόσιου ελλείμματος κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Όταν κράτος μέλος δεσμεύεται να υλοποιήσει ένα κατάλληλο σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σύμφωνα με τα κριτήρια που περιγράφονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263, η περίοδος προσαρμογής μπορεί να παραταθεί κατά τρία έτη κατ' ανώτατο όριο. Στις [21 Ιουνίου] 2024, η Επιτροπή, προκειμένου να στηρίξει την κατάρτιση των εν λόγω σχεδίων, θα παράσχει στα κράτη μέλη καθοδήγηση σχετικά με το περιεχόμενο των σχεδίων και τις μετέπειτα ετήσιες εκθέσεις προόδου τις οποίες θα πρέπει να υποβάλουν και, σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, θα τους διαβιβάσει τεχνική καθοδήγηση σχετικά με τις δημοσιονομικές προσαρμογές (πορείες αναφοράς και τεχνικές πληροφορίες, κατά

[7] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1264 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj), και οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών (ΕΕ L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[8] Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2024 (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). «Καθαρές δαπάνες»: οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους, ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια, iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

περίπτωση). Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλουν τα μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδιά τους έως τις 20 Σεπτεμβρίου 2024, εκτός εάν το κράτος μέλος και η Επιτροπή συμφωνήσουν να παρατείνουν την προθεσμία για εύλογο χρονικό διάστημα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν τη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων τους και τη διαβούλευση με ανεξάρτητα δημοσιονομικά όργανα, τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους εθνικούς ενδιαφερόμενους φορείς, κατά περίπτωση.

(6) Το 2024 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται σύμφωνα με την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια συμβάλλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις των ετών 2019, 2020, 2022 και 2023 παραμένουν εξίσου συναφείς και για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που αναθεωρούνται, επικαιροποιούνται ή τροποποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 14, 18 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(7) Στις 18 Ιουνίου 2021 η Εσθονία υπέβαλε στην Επιτροπή το εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού. Στις 29 Οκτωβρίου 2021, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφασή του σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Εσθονίας[9], η οποία τροποποιήθηκε στις 16 Ιουνίου 2023 σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 με σκοπό να επικαιροποιηθεί η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά για μη επιστρεπτέα χρηματοδοτική στήριξη, καθώς και να συμπεριληφθεί το κεφάλαιο για το REPowerEU[10]. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από απόφαση της Επιτροπής, η οποία λαμβάνεται σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, ότι η Εσθονία έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική εκπλήρωση προϋποθέτει ότι η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων δεν έχει αναιρεθεί.

(8) Στις 25 Απριλίου 2024 η Εσθονία υπέβαλε το οικείο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2024 και, στις 30 Απριλίου 2024, το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2024, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97. Σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2024 αποτυπώνει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Εσθονίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

---

9 Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 2021, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Εσθονίας (0319/2021).

10 Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2023, για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης της 29ης Οκτωβρίου 2021 σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Εσθονίας (9367/2023).

(9) Στις 19 Ιουνίου 2024, η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2024 για την Εσθονία[11]. Αξιολόγησε την πρόοδο της Εσθονίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο μεταξύ 2019 και 2023 και προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Εσθονίας. Με βάση την ανάλυση αυτή, η έκθεση χώρας εντόπισε κενά σε σχέση με τις προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο εν μέρει, στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και νέες και αναδυόμενες προκλήσεις. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Εσθονίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της ΕΕ για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(10) Με βάση στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Εσθονίας αυξήθηκε από έλλειμμα 1,0 % του ΑΕΠ το 2022 σε έλλειμμα 3,4 % το 2023, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης ανήλθε από 18,5 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2022 σε 19,6 % στα τέλη του 2023. Όπως ανακοινώθηκε στις κατευθύνσεις δημοσιονομικής πολιτικής για το 2024[12], η Επιτροπή κάνει το πρώτο βήμα για να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος, βάσει των απολογιστικών στοιχείων για το 2023, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις. Στις 19 Ιουνίου 2024, η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ[13]. Στην έκθεση αυτή αξιολογήθηκε η δημοσιονομική κατάσταση της Εσθονίας, δεδομένου ότι το οικείο έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης το 2023 υπερέβαινε την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ. Στην έκθεση συναγόταν το συμπέρασμα ότι, υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, και αφού ελήφθη υπόψη η γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής που συστάθηκε βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή δεν θα προτείνει τον Ιούλιο την κίνηση διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος για την Εσθονία.

(11) Στις 12 Ιουλίου 2022, το Συμβούλιο συνέστησε στην Εσθονία να λάβει μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει, το 2023, ότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών συνάδει με έναν συνολικά ουδέτερο προσανατολισμό πολιτικής, λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Συνέστησε στην Εσθονία να βρίσκεται σε ετοιμότητα για να προσαρμόσει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στην Εσθονία να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της Ένωσης. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, το 2023 ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ήταν επεκτατικός, κατά 1,6 % του ΑΕΠ, σε περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Το 2023 η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των

[11] SWD(2024) 606 final.

[12] Έκθεση της Επιτροπής που συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 19.6.2024, COM(2024) 598 final.

[13] Έκθεση της Επιτροπής που συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 19.6.2024, COM(2024) 598 final.

εσόδων) είχε επεκτατική συμβολή ύψους 1,0 % του ΑΕΠ στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Σε αυτήν περιλαμβάνεται το μειωμένο κόστος των στοχευμένων μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας, κατά 0,1 % του ΑΕΠ. Περιλαμβάνεται επίσης το υψηλότερο κόστος παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντα άτομα από την Ουκρανία (κατά 0,2 % του ΑΕΠ). Ως εκ τούτου, η επεκτατική συμβολή των εθνικά χρηματοδοτούμενων καθαρών πρωτογενών τρεχουσών δαπανών το 2023 οφειλόταν μόνο εν μέρει στη στήριξη των ατόμων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Η επεκτατική αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) οφειλόταν στις υψηλότερες μισθολογικές δαπάνες και τις συντάξεις του δημόσιου τομέα, σε συνδυασμό με περαιτέρω νέα μόνιμα προγράμματα δαπανών για την άμυνα, την εκπαίδευση και τα επιδόματα τέκνων, τα οποία δεν συνοδεύονταν από αναλογικές αυξήσεις στο σκέλος των εσόδων. Συνολικά, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών το 2023 δεν ήταν σύμφωνη με τη σύσταση του Συμβουλίου. Οι δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία της ΕΕ ανήλθαν στο 1,4 % του ΑΕΠ το 2023. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις ανήλθαν στο 5,8 % του ΑΕΠ το 2023, με ετήσια αύξηση κατά 1,4 εκατοστιαία μονάδα από το 2022. Η Εσθονία χρηματοδότησε πρόσθετες επενδύσεις μέσω του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της ΕΕ. Η Εσθονία χρηματοδότησε δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, όπως η ανάπτυξη υπηρεσιών εκδηλώσεων και ψηφιακής πύλης για επιχειρηματίες, η κεφαλαιοποίηση του Πράσινου Ταμείου (το οποίο πραγματοποιεί επενδύσεις σε ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων και επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου σε επιχειρήσεις) και η ενίσχυση του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας με σκοπό την αύξηση της ικανότητας παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, οι οποίες χρηματοδοτούνται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(12) Οι βασικές προβολές του προγράμματος σταθερότητας 2024 μπορούν να συνοψιστούν ως εξής: Σύμφωνα με το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 0,0 % το 2024 και κατά 2,0 % το 2025, ενώ ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 3,6 % το 2024 και σε 2,7 % το 2025. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να αυξηθεί σε 3,5 % του ΑΕΠ το 2024[14] και σε 3,0 % του ΑΕΠ το 2025, ενώ ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 22,6 % έως τα τέλη του 2024 και σε 24,9 % έως τα τέλη του 2025. Μετά το 2025, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να μειωθεί σταδιακά σε 2,2 % του ΑΕΠ το 2026, 1,4 % του ΑΕΠ το 2027 και 0,8 % του ΑΕΠ το 2028. Επομένως, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να μην υπερβεί την τιμή αναφοράς του 3,0 % του ΑΕΠ για το έλλειμμα από το 2025. Αντίστοιχα, μετά το 2025 ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να αυξηθεί σε

[14] Οι εσθονικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή ότι η κυβέρνηση συμφώνησε και κατέθεσε στο Κοινοβούλιο, στις 5 Ιουνίου 2024, συμπληρωματικό προϋπολογισμό για το 2024 (Νόμος για τον πρόσθετο προϋπολογισμό του 2024 για το κράτος 456 SE), ο οποίος εγκρίθηκε σε πρώτη ανάγνωση στο Κοινοβούλιο στις 10 Ιουνίου, σε δεύτερη ανάγνωση στις 14 Ιουνίου και αναμένεται να εγκριθεί σε τρίτη ανάγνωση στις 19 Ιουνίου. Ο εν λόγω συμπληρωματικός προϋπολογισμός αναμένεται να μειώσει το ονομαστικό έλλειμμα κατά 0,4 % του ΑΕΠ (εκ του οποίου, το μεγαλύτερο μέρος είναι μόνιμες περικοπές δαπανών, αλλά περιλαμβάνει επίσης μέτρα αύξησης των εσόδων).

26,2 % το 2026, και κατόπιν να μειωθεί σταδιακά σε 26,0 % το 2027 και σε 25,0 % το 2028.

(13) Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα συρρικνωθεί κατά 0,5 % το 2024 και θα αυξηθεί κατά 3,1 % το 2025, και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 3,4 % το 2024 και 2,1 % το 2025.

(14) Στις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής προβλέπεται δημόσιο έλλειμμα ύψους 3,4 % του ΑΕΠ το 2024, ενώ ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 21,4 % έως τα τέλη του 2024. Η αύξηση του δείκτη χρέους προς το ΑΕΠ το 2024 αποτυπώνει κυρίως τον αντίκτυπο του δημόσιου ελλείμματος. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός προβλέπεται να είναι γενικά ουδέτερος κατά 0,1 % του ΑΕΠ το 2024.

(15) Δαπάνες ύψους 0,9 % του ΑΕΠ αναμένεται να χρηματοδοτηθούν με μη επιστρεπτέα στήριξη («επιχορηγήσεις») από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας το 2024, έναντι 0,3 % του ΑΕΠ το 2023, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα καταστήσουν δυνατή την πραγματοποίηση επενδύσεων υψηλής ποιότητας και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την παραγωγικότητα χωρίς άμεσο αντίκτυπο στο ισοζύγιο και το χρέος της γενικής κυβέρνησης της Εσθονίας.

(16) Στις 14 Ιουλίου 2023, το Συμβούλιο συνέστησε στην Εσθονία να διασφαλίσει συνετή δημοσιονομική πολιτική, ιδίως περιορίζοντας την ονομαστική αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών το 2024 σε ποσοστό που να μην υπερβαίνει το 4,9 %. Κατά την εκτέλεση των προϋπολογισμών τους για το 2023 και την κατάρτιση των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων τους για το 2024, τα κράτη μέλη κλήθηκαν να λάβουν υπόψη ότι η Επιτροπή θα πρότεινε στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος βάσει των απολογιστικών στοιχείων για το 2023. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, το διαρθρωτικό ισοζύγιο της Εσθονίας προβλέπεται να διαμορφωθεί σε -0,7 % του ΑΕΠ το 2024, από -1,3 % το 2023, ποσοστό σύμφωνο, ως εκ τούτου, με τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο (ΜΔΣ) της χώρας για διαρθρωτικό ισοζύγιο ύψους -0,75 % του ΑΕΠ. Ως εκ τούτου, εκτιμάται ότι η Εσθονία συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου.

(17) Επιπλέον, το Συμβούλιο συνέστησε στην Εσθονία να λάβει μέτρα για τη σταδιακή κατάργηση των μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας τα οποία είναι σε ισχύ και να χρησιμοποιήσει τα σχετικά κονδύλια που θα εξοικονομηθούν για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος, το συντομότερο δυνατόν το 2023 και το 2024. Το Συμβούλιο διευκρίνισε περαιτέρω ότι, εάν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας καταστήσουν αναγκαία τη θέσπιση νέων μέτρων στήριξης ή τη συνέχισή τους, η Εσθονία θα πρέπει να διασφαλίσει ότι τα εν λόγω μέτρα στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, είναι δημοσιονομικώς ανεκτά και διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, το καθαρό δημοσιονομικό κόστος των μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας εκτιμάται σε 0,2 % του ΑΕΠ το 2023 και προβλέπεται να είναι 0,0 % το 2024 και το 2025. Τα μέτρα στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας προβλέπεται να καταργηθούν σταδιακά το συντομότερο δυνατόν το 2023 και το 2024. Αυτό συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου.

(18) Επιπλέον, το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στην Εσθονία να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις και να διασφαλίσει την αποτελεσματική απορρόφηση των επιχορηγήσεων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων κονδυλίων της ΕΕ, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, οι εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις προβλέπεται να αυξηθούν στο 6,3 % του ΑΕΠ το 2024 από 5,8 % του ΑΕΠ το 2023. Αυτό συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου.

(19) Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων και με παραδοχή αμετάβλητης πολιτικής, οι εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής προβλέπουν δημόσιο έλλειμμα ίσο με 4,3 % του ΑΕΠ το 2025. Η αύξηση του ελλείμματος το 2025 αποτυπώνει κυρίως τον καθαρό αντίκτυπο της μεταρρύθμισης του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, η οποία αναμένεται να μειώσει τα δημόσια έσοδα. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί στο 24,6 % έως τα τέλη του 2025. Η αύξηση του δείκτη χρέους προς το ΑΕΠ το 2025 αποτυπώνει κυρίως τον αντίκτυπο του δημόσιου ελλείμματος.

(20) Τα φορολογικά έσοδα της Εσθονίας ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξήθηκαν μεν το 2023, αλλά υπολείπονται σημαντικά του μέσου όρου της ΕΕ, με αποτέλεσμα να περιορίζεται η χρηματοδότηση που είναι διαθέσιμη για δημόσιες δαπάνες στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, της μακροχρόνιας φροντίδας και της κοινωνικής προστασίας. Το 2022, τα έσοδα από φόρους ακίνητης περιουσίας, οι οποίοι συγκαταλέγονται στους λιγότερο επιζήμιους για την ανάπτυξη φόρους, ανήλθαν μόλις στο 0,3 % του ΑΕΠ, ποσοστό περίπου επτά φορές χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Η Εσθονία εισέπραξε λιγότερο από το ένα τρίτο του μέσου όρου της ΕΕ από φόρους κεφαλαίου (2,7 % του ΑΕΠ), είχε κάποιους από τους χαμηλότερους φόρους μεταφορών στην ΕΕ και είναι ένα από τα λίγα κράτη μέλη χωρίς ετήσιο φόρο αυτοκινήτων. Επιπλέον, η φορολογική επιβάρυνση κατανέμεται άνισα, οι δε επικείμενες φορολογικές μεταρρυθμίσεις πρόκειται να αυξήσουν περαιτέρω την ανισότητα. Ειδικότερα, το 2025, η αύξηση του συντελεστή φόρου εισοδήματος από 20 % σε 22 %, αφενός, και η αύξηση της απαλλαγής από τον βασικό φόρο και η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της ώστε να καλύπτει όλους τους υποκείμενους σε φορολόγηση εισοδήματος, αφετέρου, αναμένεται να είναι αντιστρόφως προοδευτικές. Επίσης, η φορολόγηση του εισοδήματος από την εργασία στην Εσθονία, καίτοι προσεγγίζει τον μέσο όρο της ΕΕ (17,2 % του ΑΕΠ), είναι αντιστρόφως προοδευτική, καθώς τα υψηλότερα επίπεδα εισοδήματος φορολογούνται με χαμηλότερο πραγματικό συντελεστή. Οι δημόσιες δαπάνες για την κοινωνική προστασία μειώθηκαν το 2022, και εξακολουθούν να υπολείπονται σημαντικά του μέσου όρου της ΕΕ. Το γεγονός αυτό συνεπάγεται σχετικά χαμηλά επίπεδα και περιορισμένη κάλυψη των κοινωνικών παροχών, καθ' ην στιγμήν οι συντάξεις γήρατος είναι μεταξύ των χαμηλότερων στην ΕΕ. Οι δαπάνες για γενικές δημόσιες υπηρεσίες, οι οποίες αντιστοιχούν στο 3,7 % του ΑΕΠ, είναι σχεδόν κατά τα δύο τρίτα χαμηλότερες από τον μέσο όρο της ΕΕ.

(21) Η Εσθονία θέσπισε διάφορες μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση της προσβασιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας της μακροχρόνιας φροντίδας και της υγειονομικής περίθαλψης. Οι μεταρρυθμίσεις κινούνται μεν προς τη σωστή κατεύθυνση, όμως δεν διασφαλίζεται ακόμη βιώσιμη χρηματοδότηση για την υγειονομική περίθαλψη και τη μακροχρόνια φροντίδα. Ως εκ τούτου, οι άμεσες πληρωμές παραμένουν υψηλές και οι μη ικανοποιούμενες ανάγκες ιατρικής περίθαλψης έχουν αυξηθεί. Η πρόσβαση στην περίθαλψη είναι άνιση στις διάφορες περιοχές της χώρας, μεταξύ άλλων διότι οι δήμοι

δεν διαθέτουν τις ικανότητες και τους πόρους που χρειάζονται για την παροχή επαρκών υπηρεσιών ώστε να καλυφθεί η ζήτηση. Παρά το γεγονός ότι η ζήτηση δεν καλύπτεται πλήρως, οι δημόσιες δαπάνες για τη μακροχρόνια φροντίδα και την υγειονομική περίθαλψη εξακολουθούν να είναι μεταξύ των χαμηλότερων στην ΕΕ. Η κατάσταση αυτή συμβαδίζει με ελλείψεις εργατικού δυναμικού σε αυτούς τους τομείς. Λόγω των δημογραφικών αλλαγών, αναμένεται να αυξηθεί η ζήτηση για πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και τη μακροχρόνια φροντίδα και, ως εκ τούτου, είναι αναγκαία η εξασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης και για τα δύο.

(22) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) και το παράρτημα V κριτήριο 2.2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Αυτές αναμένεται να συμβάλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Εντός αυτού του αυστηρού χρονικού πλαισίου, είναι αναγκαίο να προχωρήσει ταχέως η αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, για την ενίσχυση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας της Εσθονίας μέσω της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, με παράλληλη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης. Για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων του σχεδίου έως τον Αύγουστο του 2026 είναι αναγκαίο η Εσθονία να συνεχίσει την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων. Η συστηματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει αναγκαία για να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση της επιτυχούς υλοποίησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(23) Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης των ταμείων της πολιτικής συνοχής, σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, η Εσθονία οφείλει να επανεξετάσει κάθε πρόγραμμα έως τον Μάρτιο του 2025, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις προκλήσεις που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2024, καθώς και το οικείο εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα. Η επανεξέταση αυτή αποτελεί τη βάση για την οριστική κατανομή της ενωσιακής χρηματοδότησης που περιλαμβάνει κάθε πρόγραμμα. Η Εσθονία έχει σημειώσει πρόοδο ως προς την εφαρμογή της πολιτικής συνοχής και του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, εντούτοις εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις και ανισότητες μεταξύ της πρωτεύουσας και της υπόλοιπης χώρας. Η επιτάχυνση της εφαρμογής του προγράμματος της πολιτικής συνοχής είναι καθοριστικής σημασίας. Οι προτεραιότητες που συμφωνήθηκαν στο πρόγραμμα εξακολουθούν να είναι συναφείς. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, ιδίως εκτός της περιοχής της πρωτεύουσας, και να ενισχυθεί η ικανότητά τους να καινοτομούν. Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των ιδιωτικών και δημόσιων κτιρίων, καθώς και των επιχειρήσεων, είναι ζήτημα υψηλής προτεραιότητας. Η πρόσβαση στην απασχόληση μέσω ενεργητικών και προληπτικών μέτρων για την αγορά εργασίας και η προώθηση ενός υγιούς εργασιακού περιβάλλοντος παραμένει σημαντική. Θα πρέπει επίσης να δοθεί προτεραιότητα στη βελτίωση τόσο της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης όσο και της συνάφειάς τους με την αγορά εργασίας· στην προώθηση της διά βίου μάθησης, ιδίως της ευέλικτης αναβάθμισης των δεξιοτήτων και της επανειδίκευσης, καθώς και της ενεργητικής ένταξης· και στην αύξηση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας. Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης των

προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, χρήζουν περαιτέρω προσοχής οι ανάγκες που σχετίζονται με την προσβασιμότητα και την ποιότητα της μακροχρόνιας φροντίδας, δίνοντας προτεραιότητα στην ανεξάρτητη διαβίωση. Η Εσθονία θα μπορούσε επίσης να αξιοποιήσει την πρωτοβουλία για την πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη, ιδίως όσον αφορά τις επενδύσεις στην παραγωγή τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών και τη στήριξη του μετασχηματισμού της βιομηχανίας, για παράδειγμα, στους τομείς της καινοτομίας στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας, των πράσινων και ψηφιακών τεχνολογιών και της βιοϊατρικής. Η Εσθονία θα μπορούσε επίσης να αυξήσει την ικανότητά της να επεξεργάζεται μέταλλα σπάνιων γαιών και να επιδοθεί σε έρευνα και ανάπτυξη για τη στήριξη της προσπάθειας αυτής.

(24) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις στις οποίες ανταποκρίνονται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ, η Εσθονία αντιμετωπίζει διάφορες πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με την κοινωνική προστασία, την αποτελεσματική χρήση των πόρων και τις δεξιότητες.

(25) Η κοινωνική προστασία για τη στήριξη των ηλικιωμένων, των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων που απασχολούνται σε άτυπες μορφές εργασίας και για μικρές χρονικές περιόδους παραμένει ανεπαρκής. Ως εκ τούτου, το ποσοστό των ατόμων με αναπηρία που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, όχι μόνο αυξήθηκε το 2022, αλλά ήταν το δεύτερο υψηλότερο στην ΕΕ. Η φτώχεια των ηλικιωμένων αυξάνεται και ήταν από τις υψηλότερες στην ΕΕ το 2022, κυρίως επειδή οι συντάξεις εξακολουθούν να είναι χαμηλές σε σχέση με τα εισοδήματα από την εργασία. Η χαμηλή επάρκεια του κοινωνικού διχτυού ασφαλείας έχει ως αποτέλεσμα υψηλή και αυξανόμενη εισοδηματική ανισότητα, παρά τις κάποιες βελτιώσεις που παρατηρήθηκαν κατά τα προηγούμενα έτη. Η χαμηλή κάλυψη των παροχών ανεργίας, ιδίως για τα άτομα που απασχολούνται σε άτυπες μορφές εργασίας και για μικρές χρονικές περιόδους, επιδεινώνει την εισοδηματική ανισότητα και τη φτώχεια. Παρόλο που η διάρκεια των παροχών ανεργίας έχει προσαρμοστεί στο πλαίσιο του εσθονικού σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, η επέκταση της κάλυψης δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί. Η αυξανόμενη ανισότητα συνδέεται με τη σημαντική αύξηση των τιμών και του κόστους ζωής, η οποία δεν συνοδεύτηκε από αντίστοιχη αύξηση των κοινωνικών παροχών και των κατώτατων μισθών. Η κατάσταση των νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος επιδεινώθηκε λόγω του υψηλού και επίμονου πληθωρισμού στο παρελθόν, αναμένεται δε να επιδεινωθεί περαιτέρω ως αποτέλεσμα των φορολογικών μεταρρυθμίσεων την περίοδο 2024-2025. Η εξασφάλιση κατάλληλων μέτρων μετριασμού, μεταξύ άλλων για τις συντάξεις, καθώς και η αύξηση της επάρκειας του συστήματος κοινωνικής προστασίας θα μπορούσαν να μειώσουν τη φτώχεια και τις ανισότητες. Όλα αυτά τα μέτρα θα συμβάλουν επίσης στη στήριξη της ανοδικής κοινωνικής σύγκλισης, σύμφωνα με την ανάλυση ανά χώρα δεύτερου σταδίου που πραγματοποίησαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής με βάση τα χαρακτηριστικά του πλαισίου κοινωνικής σύγκλισης[15].

(26) Το μερίδιο του πετρελαιούχου σχιστόλιθου στο ενεργειακό μείγμα της Εσθονίας παραμένει σημαντικό και παρεμποδίζει την πράσινη μετάβαση. Η περαιτέρω ανάπτυξη της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές είναι απαραίτητη για τη σταδιακή κατάργηση του πετρελαιούχου σχιστόλιθου, διατηρώντας παράλληλα υψηλό βαθμό ενεργειακής ανεξαρτησίας. Εκτός από το ότι προκαλεί βλάβες στο περιβάλλον,

[15] SWD(2024) 132 final.

η βιομηχανία πετρελαιούχου σχιστόλιθου αντιπροσωπεύει το 90 % των επικίνδυνων αποβλήτων της Εσθονίας. Η Εσθονία εμφανίζει ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά παραγωγικότητας των πόρων μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, γεγονός που μπορεί να οφείλεται εν μέρει στη βιομηχανία πετρελαιούχου σχιστόλιθου υψηλής έντασης πόρων της χώρας, αλλά και στο συνολικό βιομηχανικό σύστημα που χαρακτηρίζεται από υψηλή ένταση πόρων. Η παραγωγικότητα των πόρων παρουσίασε αμελητέα αύξηση, από 1 EUR/kg χρησιμοποιούμενων πόρων σε 1,1 EUR/kg, και παρέμεινε κάτω από το ήμισυ του μέσου όρου της ΕΕ το 2022. Ο τομέας «Χρήση γης, αλλαγή χρήσης γης και δασοπονία» έχει καταστεί πηγή εκπομπών CO_2 αντί να απορροφά CO_2. Ο δασικός τομέας χαρακτηρίζεται από μεγάλους όγκους υλοτόμησης, καθώς και από χαμηλή αξιοποίηση των πόρων. Η Εσθονία θα επωφελείτο από την αύξηση της αποδοτικότητας της βιώσιμης διαχείρισης των δασών, την περαιτέρω μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία και τη βελτίωση της διαχείρισης των αποβλήτων. Επιπλέον, η παραγωγικότητα των πόρων αποτελεί μία από τις αδυναμίες της Εσθονίας όσον αφορά την ικανότητα καινοτομίας της χώρας. Η Εσθονία βρίσκεται στην 13η θέση στον πίνακα αποτελεσμάτων για την οικολογική καινοτομία το 2022 (115,5 έναντι μέσου όρου της ΕΕ 121,5 με το 2013 = 100). Η ενίσχυση της οικολογικής καινοτομίας και της καινοτομίας βιολογικής βάσης για τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων θα συμβάλει στη βελτίωση της παραγωγικότητας των πόρων και της ανταγωνιστικότητας της Εσθονίας.

(27) Σε πολλούς τομείς υπάρχουν ελλείψεις και αναντιστοιχίες δεξιοτήτων, γεγονός που μειώνει την ανταγωνιστικότητα της Εσθονίας. Οι επιχειρήσεις έχουν αναγνωρίσει την έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού ως εμπόδιο για τις επενδύσεις και τις εξαγωγικές τους δυνατότητες. Οι ελλείψεις ειδικευμένου εργατικού δυναμικού και οι μεγάλες αναντιστοιχίες δεξιοτήτων συμβαδίζουν με την ταχεία αύξηση των μισθών και την αύξηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος. Τόσο η πράσινη όσο και η ψηφιακή μετάβαση έχουν αυξήσει τη ζήτηση για εργαζόμενους και εργαζόμενες με εξειδικευμένες δεξιότητες, ενώ οι ελλείψεις στην υγειονομική περίθαλψη και την εκπαίδευση παραμένουν έντονες και αυξάνονται λόγω της γήρανσης του εργατικού δυναμικού. Ταυτόχρονα, τα σχετικά υψηλά ποσοστά τόσο της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου όσο και της εγκατάλειψης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν ως αποτέλεσμα ο αριθμός των ειδικευμένων αποφοίτων να είναι ανεπαρκής. Το πρόβλημα αυτό έχει μια ιδιαίτερη περιφερειακή διάσταση, καθώς οι αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές αντιμετωπίζουν περισσότερες δυσκολίες όσον αφορά την προσέλκυση ειδικευμένων επαγγελματιών. Οι αναντιστοιχίες δεξιοτήτων θα μπορούσαν να περιοριστούν μέσω της περαιτέρω βελτίωσης της συνάφειας του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, της επένδυσης στον επαγγελματικό προσανατολισμό, της αντιμετώπισης του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων, της αύξησης των ευκαιριών επανειδίκευσης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων και της καλύτερης πρόβλεψης των αναγκών σε δεξιότητες. Δεδομένης της ανάγκης διαφοροποίησης της οικονομίας σε δραστηριότητες με υψηλή προστιθέμενη αξία, θα βοηθούσε επίσης η βελτίωση των τρόπων διατήρησης και προσέλκυσης ταλέντων.

(28) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το 2024 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, για να εφαρμόσουν τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Όσον αφορά την Εσθονία, οι συστάσεις 1, 2, 3 και 4 συμβάλλουν

στην υλοποίηση της πρώτης, της δεύτερης, της τρίτης και της τέταρτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ.

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Εσθονία να λάβει μέτρα το 2024 και το 2025, προκειμένου:

1. Να υποβάλει εγκαίρως το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του μεταρρυθμισμένου Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, να περιορίσει την αύξηση των καθαρών δαπανών[16] το 2025 σε ρυθμό που να συνάδει με τη μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη και με τη διατήρηση του χρέους της γενικής κυβέρνησης σε συνετό επίπεδο σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Να διευρύνει τη φορολογική βάση και να βελτιώσει την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και τη μακροχρόνια φροντίδα και τη χρηματοδότηση αυτών.

2. Να συνεχίσει την ταχεία και αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, διασφαλίζοντας την ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων έως τον Αύγουστο του 2026. Να επιταχύνει την εφαρμογή του προγράμματος της πολιτικής συνοχής. Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης, να εξακολουθήσει να επικεντρώνεται στις συμφωνηθείσες προτεραιότητες, λαμβάνοντας μέτρα για την καλύτερη αντιμετώπιση των αναγκών στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας, εξετάζοντας παράλληλα τις δυνατότητες που παρέχει η πρωτοβουλία για την πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη με σκοπό τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

3. Να ενισχύσει την κοινωνική προστασία, μεταξύ άλλων για την αντιμετώπιση της φτώχειας των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας και με την επέκταση της κάλυψης των παροχών ανεργίας, ιδίως για άτομα που απασχολούνται για μικρές χρονικές περιόδους και σε άτυπες μορφές εργασίας.

4. Να μειώσει το μερίδιο του πετρελαιούχου σχιστόλιθου στο ενεργειακό μείγμα και να αυξήσει την παραγωγικότητα των πόρων μέσω της καινοτομίας βιολογικής βάσης. Να βελτιώσει την παραγωγικότητα της εργασίας και την προσφορά δεξιοτήτων μέσω της επανειδίκευσης και της αναβάθμισης δεξιοτήτων, καθώς και μέσω της καλύτερης προσέλκυσης και διατήρησης ταλέντων.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

[16] Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, ως «καθαρές δαπάνες» νοούνται οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση των δαπανών για τόκους, των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια, των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας και των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.